روزنه

محمدجواد ظریف:

آماده نیستیم با آمریکا وارد مذاکره منطقه‌ای شویم

● محمدجواد ظریف، وزیر خارجه ایران در گفت‌وگویی با روزنامه السفیر لبنان گفت بعید می‌داند کنفرانس وین درباره سوریه به نتایج جدی‌ای دست یابد. ظریف در بخش دیگری از این مصاحبه در مورد مذاکره با امریکا گفت: مذاکرات ما با آمریکا درواقع تنها محدود به پرونده هسته‌ای بود و اگر آمریکایی‌ها برای ورود به مسائل منطقه‌ای و مذاکرات در این خصوص آماده باشند، ما به دو دلیل آماده نیستیم در این مذاکرات وارد شویم؛ یکی اینکه به آمریکایی‌ها اعتماد نداریم و آنها را در مسائل مربوط به منطقه به دلیل حمایتشان از رژیم صهیونیستی جدی نمی‌بینیم و دوم اینکه ترجیح می‌دهیم موضوعات و مسائل منطقه را با دوستان خود در منطقه بررسی کنیم چراکه معتقدیم حل مشکلات منطقه تنها با کمک کشورهای منطقه باید صورت گیرد. اما درباره آینده روابطمان با آمریکا باید بگوییم که این مسئله به کیفیت اجرای توافق هسته‌ای از سوی آمریکایی‌ها بستگی دارد. باید ببینیم آیا کاهش بی‌اعتمادی آمریکایی‌ها با امکان اجرای توافق هسته‌ای تحقق می‌یابد یا نه اما چیزی که تا امروز متوجه شدیم این است که آمریکایی‌ها با وجود تمام تلاش‌هایشان، هنوز تحت تصرف رژیم صهیونیستی هستند. ظریف ادامه داد: اما درمورد کشورهای اروپایی باید بگویم که اروپایی‌ها شرکای اصلی تجاری ما هستند و ما روابط سیاسی بسیار گسترده با آنها داریم و با این حال اختلافاتی میان ما وجود دارد. ما اکنون احساس می‌کنیم اروپایی‌ها در حقیقت به همکاری با ما در زمینه اقتصادی و مسائل منطقه‌ای متمایل هستند و ما نیز آماده همکاری با اروپایی‌ها در چارچوب اصولمان هستیم، اما درمورد روسیه، موضع‌گیری‌های ما به‌طورکلی نزدیک‌تر است چراکه نظرات ما و روسیه درمورد مسائل خاورمیانه به‌طور کلی اصولی‌تر و جدی‌تر از موضع‌گیری‌های آمریکا و کشورهای اروپایی است.

امکان سفر کری به تهران نیست

وزیر خارجه ایران در پاسخ به سؤالی درباره میزان صداقت جان کری، وزیر خارجه آمریکا پس از ساعت‌ها و روزها گفت‌وگو و اینکه آیا هر دو طرف به تفاهم دست یافته‌اند؟ گفت: در مورد مسائل بین‌المللی باید بگویم که اشخاص تا حدودی در این زمینه نقش دارند اما نقش آنها محدود است. اگر رابطه‌ای وجود داشته و این رابطه تأثیرگذار بوده باشد این تأثیر نهایی نیست. بر این اساس احساس می‌کنم میان من و آقای کری تفاهم بیشتری حاصل شده اما این به معنای آن نیست که این فهم مشترک به تغییر سیاست آمریکا منجر خواهد شد و فکر نمی‌کنم امکان سفر کری به تهران وجود داشته باشد. تقریبا تمامی اروپایی‌ها به تهران آمده‌اند. چون ما با اروپا از قبل رابطه داشتیم. ظریف در پاسخ به سؤالی درمورد آغاز مرحله جدیدی از روابط ایران و آمریکا گفت: فکر نمی‌کنم که مسائل میان ما و آمریکا در آینده‌ای نزدیک به این مرحله برسد، اما رابطه میان آمریکا و رژیم صهیونیستی از قبل وجود داشته و موضع‌گیری کشورهای عربی و اسلامی به‌طورکلی رو به ضعف می‌رود...، تأکید می‌کنم آمریکا نمی‌تواند با ایران این‌گونه رفتار کند... برای ما چیزی تغییر نکرده است.

ادامه از صفحه اول

همدردی با ملت فرانسه

البته پیوستن غربی‌ها به داعش بخشی از صورت مسئله است، بخش بزرگ‌تر، مسلمانان سنی‌مذهب عراقی، سوری، لیبیایی، چچنی، عربستانی و افغانی هستند که به این گروه می‌پیوندند. در اینجا به نظر می‌رسد ابهام و تاریکی کمتر است. سخنی به گزاف نرفته اگر گفته شود به نظر می‌رسد میان توسعه سیاسی یا نبودن آن از یک طرف و پیوستن به داعش از سوی دیگر نسبت مستقیمی وجود دارد. بیشترین نیروهای داعش از عراق، سوریه و عربستان می‌آیند؛ سه کشوری که از دیدگاه توسعه سیاسی کارنامه غم‌انگیزی دارند. برعکس در کشورهای مسلمانی که از حداقلی از توسعه سیاسی و جامعه مدنی به وجود آمده‌اند تمایل پیوستن به داعش کمتر بوده و در مالزی، اندونزی یا ترکیه داعش خیلی کم توانسته سربازگیری کند. درعین‌حال در قفقاز که زیر سایه روسیه مانده و رشد دموکراسی در آن در حد صفر است، بسیاری به داعش یا القاعده پیوسته‌اند. از لایه‌های اجتماعی شهرنشین و تحصیل‌کرده افغانی طالبان خیلی کم توانسته‌اند نیرو بگیرند، در عوض از قبایل روستاها و مناطق محروم که کمترین توسعه سیاسی و اجتماعی را دارند بیشترین سربازگیری را کرده‌اند. هر طور که به این پدیده بنگریم نمی‌توان عنصر توسعه‌نیافتگی سیاسی و اجتماعی را در شکل‌گرفتن و رشد آن نادیده بگیریم. آیا اگر در کشورهایی مثل عربستان حداقلی از دموکراسی به وجود آمده بود، داعش می‌توانست این همه از این کشورها نیرو بگیرد؟ به‌هرحال مباحث جامعه‌شناسی و ریشه‌یابی اسباب و علل داعش و خشونت آن یک مسئله و محکومیت خشونت و همدری با قربانیان خشونت داعش اعم از آنکه ایزدی‌ها در شمال عراق باشند یا هزاره‌ها در افغانستان یا مردم بی‌گناه پاریس، موضوعی دیگر است.

نشست وین با حضور ظریف برگزار شد

نسخه ۶ ماهه برای سوریه

عکس: AP

شرق: دومین نشست برای حل بحران سوریه در وین، زیر سایه رعب از حوادث تروریستی پاریس برگزار شد. با وجود مراتب امنیتی شدیدتر از پیش، این‌بار هم وزرای خارجه ۱۸ کشور در آن شرکت کردند.

نشست، کوتاه‌تر از نوبت پیش اما با نسخه‌ای فوری‌تر به پایان رسید. طرفین نشست پایان این دور مذاکره اعلام آتش بس کردند و بر برگزاری هرچه زودتر مذاکره با حضور مخالفان و دولت سوریه تاکید کردند.

این نشست حدود شش ساعت به طول انجامید و بعد از پایان مذاکره، سرگئی لاوروف، جان کری، وزیران خارجه روسیه و آمریکا به همراه نماینده دبیرکل سازمان‌ملل در امور سوریه، در کنفرانس خبری نتایج این گفت‌وگوها را در اختیار خبرنگاران قرار دادند. آنها در این نشست خبری هم بار دیگر از حوادث تروریستی در فرانسه ابراز تأسف کردند.

سازمان ملل معارضان را به میز مذاکره بیاورد

وزیر خارجه آمریکا از تصمیم طرفین برای آتش‌بس و مذاکرات رسمی با دولت سوریه و مخالفان تا اول ژانویه خبر داد. «پیشرفت جدی‌ای کردیم. باید به آتش‌بس برسیم و براساس توافق ژنو، کارهای سیاسی را آغاز کنیم. آتش‌بس باید برقرار شود و زمینه برای برگزاری انتخابات و دوران گذار برای برگزاری انتخابات فراهم شود. جبهه النصره و داعش یا هر گروهی که در روزهای پیش‌رو گروهی تروریستی شناخته شود، شامل آتش‌بس نمی‌شود. سازمان‌ملل در برقراری آتش‌بس نقشی جدی دارد و ظرف شش ماه بعد باید گروه‌های مخالف را کنار هم برای مذاکره جمع کند».

در این مذاکرات تصمیم گرفته شد «پس از شش ماه در سوریه انتخابات آزاد برگزار می‌شود و قرار است دوره گذار شش‌ماهه طی شود».

به گفته جان کری، مباحثی که بر سر آنها توافق شده، اینهاست: «برداشتن گام‌هایی در راستای سرعت‌بخشیدن به پایان نزاع در سوریه - ضرورت آتش‌بس و فرایند سیاسی به‌طور موازی- نیاز به مذاکرات رسمی با دولت سوریه و مخالفان تا اول ژانویه- گروه بین‌المللی حامی سوریه توافق کرد تا با دی‌میستورا و سازمان‌ملل متحد کار کند تا بیشترین سوری‌ها را به پای میز مذاکره بیاورد. فرایند سیاسی باید به همراه آتش‌بس صورت پذیرد؛ شش ماه تا تدوین قانون اساسی جدید و ۱۸ ماه تا انتخابات. همه طرف‌ها به آتش‌بس احترام می‌گذارند، همه کشورها باید در اجرای آتش‌بس تلاش کنند».

جان کری از هرج‌ومرج ناشی از جنگ و عرض‌اندام و موفقیت داعش حرف زد. او گفت: «همه ما متوجه این مسئله هستیم که این بحران فقط دامن‌گیر سوریه نیست و دامن همه ملت‌ها را می‌گیرد». وزیر خارجه آمریکا تأکید کرد: «هنوز بر سر اینکه باید چه اتفاقی برای اسد بیفتد، نظرات مخالف وجود دارد. اما بر سر این مسئله به توافق رسیدیم زمان این فرا رسیده است که خون‌ریزی‌ها به پایان برسد و باید کاری کرد تا تروریست‌ها حتی یک کیلومتر هم فضا برای پنهان‌شدن نداشته باشند».

توافق بر سر دولت وحدت ملی

سرگئی لاوروف، وزیر خارجه روسیه نیز در این نشست گفت: «در این نشست توافق کردیم آینده سوریه توسط مردم سوریه تعیین می‌شود و این در مورد بشار اسد و هر کسی در سیاست سوریه شامل می‌شود. حداکثر تا اول ژانویه هیأت‌های مخالفان و دولت سوریه باید در مقابل هم بنشینند و گفت‌وگوها را آغاز کنند. آقای دی‌میستورا، نماینده دبیر کل سازمان‌ملل در امور سوریه، درباره ترکیب یک گروه مخالفان سوری که باید وارد روند سیاسی شوند، برنامه‌ریزی کند. این یک روند خواهد بود که توسط سوری‌ها انجام می‌شود و هم‌زمان یک روند زمانی را برای این مسئله تعیین کردیم. در گام اول، در شش ماه آینده گروه‌های سوری باید بر سر یک دولت «وحدت ملی» به توافق برسند. بعد مردم سوریه باید درباره قانون اساسی جدید تصمیم بگیرند و همه اینها باید ظریف ۱۸ ماه انجام شود. فدریکا موگرینی، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا بعد از پایان نشست، وین، توییت کرد که «نشست بعدی در پاریس برگزار می‌شود». او گفت مذاکرات امروز وین «خیلی خوب» بود.

وزیر خارجه آمریکا نیز که قرار است برای شرکت در اجلاس جی-۲۰، راهی آنتالیا شود، پیش از ترک وین، با جواد ظریف دیداری دوجانبه داشت.

حضور ظریف در نشست

وزیر خارجه ایران که قرار نبود در این دور از نشست حضور پیدا کند، با وقوع حمله تروریستی در فرانسه و لغو سفر رئیس‌جمهوری ایران به ایتالیا و فرانسه، اعلام کرد که در این نشست حضور پیدا می‌کند. چه آنکه این نشست اولین فرصت جدی برای این بود که ایران بار دیگر از تروریسم فزاینده در خاورمیانه و بی‌توجهی جهان انتقاد کند.

این نشست با حضور کشورهای ایران، آمریکا، روسیه، فرانسه، چین، انگلیس، آلمان، ایتالیا، عربستان سعودی، عراق، ترکیه، مصر، امارات متحده عربی، قطر، اردن، لبنان، عمان، استرالیا، نماینده اتحادیه اروپا و همچنین استفان دی‌میستورا، فرستاده ویژه سازمان ملل در امور سوریه برگزار شد. نشست پیشین وین، دو هفته پیش در همین سطح به صورت یک‌روزه برگزار و در انتهای آن بیانیه‌ای صادر شد. اخبار حاکی از این است که مهم‌ترین جدال آن نشست، بر سر حضور یا عدم حضور بشار اسد، رئیس‌جمهوری فعلی سوریه در جریان دولت انتقالی دمشق بود. موضوعی که با تلاش ایران و روسیه در بیانیه پایانی نشست ذکر نشد. نشست دوم هم در شهر وین و در هتل امپریال برگزار می‌شود.

اگرچه جواد ظریف صبح روز گذشته راهی وین شد، اما تا پیش از رسیدن او به مذاکرات، معاون عربی‌اش در مذاکرات حضور یافت و ریاست هیأت ایرانی را برعهده داشت.

نشست‌های ویژه ایران

پیش از این نشست معاون وزیر خارجه ایران با نماینده ویژه پوتین در امور خاورمیانه و استفان دی‌میستورا، نماینده دبیرکل سازمان ملل متحد در امور سوریه، نشستی سه‌جانبه داشتند و درمورد آخرین تحولات سوریه به رایزنی پرداختند. به گزارش «ایرنا»، حسین امیرعبداللهیان در این نشست با اشاره به حوادث تروریستی اخیر در پاریس و بیروت گفت این حوادث ناگوار اثبات می‌کند که رفتار دوگانه و تقسیم تروریسم به خوب و بد، دارای پیامدهای تلخ برای کل منطقه و جهان است و هیچ کشوری از تقویت تروریسم سود نمی‌برد. او در ادامه سخنان خود بر ضرورت تمرکز نشست وین ۲ بر مبارزه قاطع و مؤثر با تروریسم و ارسال پیامی محکم از نشست وین در این خصوص تأکید کرد.

حسین امیرعبداللهیان در حاشیه نشست وین ۲ با لوران فابیوس، وزیر امور خارجه فرانسه، نیز دیدار و حادثه تروریستی پاریس را محکوم کرد و وقوع این حادثه را به دولت فرانسه تسلیت گفت. او همچنین پیش از آغاز نشست با رؤسای هیأت‌های عراق، روسیه، عمان، لبنان، ایتالیا و فدریکا موگرینی، مسئول ارشد سیاست خارجی اتحادیه اروپا، دیدار و رایزنی کرد.

امیرعبداللهیان پیش از حضور در وین، به مسکو سفر کرده بود و در آنجا با همتایانش درمورد سوریه رایزنی کرد. بعد از آن راهی بیروت و عمان شد و مذاکرات در این دو کشور هم ادامه یافت. امیرعبداللهیان بعد از پایان این مذاکرات، راهی وین شد. گفته شده در نشست سوریه سه گروه کاری در سطح کارشناسان تحت عناوین احزاب گروه‌های مخالف دولت، ترور و امور بشردوستانه در پشت درهای بسته تشکیل شده است. این مذاکرات به دنبال راهی برای دستیابی به چارچوبی به منظور ایجاد زمینه مبارزه با تروریسم و برقراری امنیت در این کشور است. تاکنون بحران سوریه چند نشست بی‌نتیجه مانند ژنو ۱ و ۲ و یک دور نشست در وین و پاریس هم داشته است اما همه این مذاکرات بی‌فرجام ماند. در این نشست که شدیدا تحت‌تأثیر حوادث تروریستی در فرانسه بود، وزیر خارجه فرانسه در اواسط آن، مذاکرات را ترک کرد و پیش از ترک وین از تدابیر لازم بین‌المللی برای امنیت در فرانسه سخن گفت.

وزیر خارجه لبنان: همه باید در مبارزه با تروریسم متحد باشند

وزیر خارجه لبنان نیز روز شنبه در حاشیه نشست وین با اشاره به حملات تروریستی اخیر داعش در لبنان و فرانسه گفت: همه کشورها باید در مبارزه با تروریسم متحد باشند. به گزارش «ایرنا»، جبران باسیل افزود: بدون اتحاد نمی‌توان با تروریسم تکفیری داعش مبارزه کرد. در نشست وین دیدگاه‌ها در این زمینه به هم نزدیک می‌شود.

تعویق سفر اروپایی روحانی

سفر «حسن روحانی»، رئیس‌جمهوری ایران که قرار بود روز گذشته عازم ایتالیا، واتیکان و فرانسه شود، به دلیل حملات تروریستی پاریس به تعویق افتاد. صبح دیروز «محمدجواد ظریف»، وزیر خارجه ایران، با اعلام این خبر گفت: «در پی تماسی که با وزیر خارجه ایتالیا داشتیم، تصمیم گرفته شد که درحال‌حاضر تمام توجه‌ها به بحث مبارزه با تروریسم اختصاص پیدا کند و سفر رئیس‌جمهوری به این منطقه به زمان دیگری موکول شود». به گزارش «ایسنا»، او با بیان اینکه «سفر روحانی به اروپا در فرصت بهتری انجام خواهد شد»، گفت: «در آینده نزدیک این سفر انجام خواهد گرفت تا ما از فرصتی که امروز این فاجعه پدید آورده برای هماهنگی بین‌المللی استفاده کنیم». در پی حملات تروریستی پاریس، رئیس‌جمهوری، در پیامی خطاب به «فرانسوا اولاند»، رئیس‌جمهوری فرانسه، حملات تروریستی پاریس را شدیدا محکوم کرد. در متن این پیام آمده: «حوادث تروریستی و کشته و مجروح‌شدن تعداد زیادی از مردم بی‌گناه در پاریس موجب تأثر و اندوه فراوان گردید. اینجانب به نام ملت بزرگ ایران که خود یکی از قربانیان پدیده شوم تروریسم بوده است؛ این جنایات ضدبشری را شدیدا محکوم کرده و به ملت سوگوار و دولت فرانسه تسلیت می‌گویم. بی‌تردید مهم‌ترین پیام جهان در چنین حوادثی، عزم و اراده جدی‌تر برای مبارزه همه‌جانبه علیه گروه‌های تروریستی است».

«روحانی» همچنین روز شنبه در تماسی تلفنی با «ماتئو رنتزی»، نخست‌وزیر ایتالیا، با اشاره به حوادث تروریستی در پاریس و ضرورت یکپارچگی و تمرکز بر مبارزه با تروریسم، ابراز امیدواری کرد که سفر به رم با توجه به هماهنگی‌های وزرای خارجه دو کشور به زمان مناسب‌تری موکول شود.

روحانی در ادامه به ضرورت مبارزه مشترک با تروریسم پرداخت و با اشاره به شهادت ۱۷ هزار ایرانی توسط گروهک‌های تروریستی، گفت: «ما می‌دانیم که فعالیت‌های تروریستی تا چه اندازه نفرت‌انگیز و دهشتناک است اما درعین‌حال مطمئن هستیم که تروریست‌ها در برابر اراده همه ملت‌ها و دولت‌ها هرگز موفق نخواهند شد به اهداف خود دست یابند». نخست‌وزیر ایتالیا نیز در این تماس تلفنی با تأکید بر اینکه کشورش آماده گسترش روابط با جمهوری اسلامی ایران در همه زمینه‌هاست، گفت: «ایتالیا همچنان در انتظار سفر رئیس‌جمهوری ایران است و امیدوارم که این سفر هرچه‌سریع‌تر انجام پذیرد». او همچنین با اشاره به دلایل قابل‌درک تعویق این سفر، گفت: «ما خواهان گسترش روابط تهران- رم هستیم و همه زمینه‌ها برای گسترش این روابط مهیاست».

رئیس‌جمهوری همچنین در پیامی، با تسلیت حادثه تروریستی اخیر بیروت به مردم، خانواده‌های داغدار و دولت لبنان، مبارزه با خطر شوم و فراگیر تروریسم را وظیفه همه جهانیان خواند و خطاب به «ملت رشید لبنان» تأکید کرد: «ملت بزرگ ایران در کنار شما ایستاده تا مبارزه با ترور و افراطی‌گری را تعمیق بخشد».

روز گذشته، علی لاریجانی، رئیس مجلس و اسحاق جهانگیری، معاون اول رئیس‌جمهوری، نیز به همتایان فرانسوی خود پیام تسلیت دادند.

کوتاه دیپلماسی

نشست مشورتی برای تنظیم دستورالعمل رفع تحریم‌ها

● **ایرنا:** نشست مشورتی اتحادیه اروپایی و آمریکا با ایران برای تنظیم متن دستورالعمل‌ها و بیانیه‌های مربوط به رفع تحریم‌ها طبق برجام در ژنو برگزار شد. در این نشست ۹ ساعته که با حضور نمایندگان اتحادیه اروپایی و آمریکا و تیمی از حقوق‌دانان وزارت خارجه و نماینده بانک مرکزی از طرف کشورمان برگزار شد، چارچوب محتوای دستورالعمل‌هایی که طرف‌های آمریکایی و اروپایی برای اجرائی‌کردن تعهداتشان طبق برجام صادر خواهند کرد مورد بحث و تبادل‌نظر قرار گرفت. در این نشست هیأت نمایندگی کشورمان با تأکید بر ضرورت تنظیم دستورالعمل‌های اجرائی رفع تحریم‌ها در موعد مقرر، پیشنهادهای مشخصی برای درج در متن این دستورالعمل‌ها ارائه کرد.

توافق تهران و مسکو برای تغییر کاربری فردو

● **ایرنا:** شرکت دولتی «روس اتم» اعلام کرد که در مذاکره با مقام‌های ایرانی و درچارچوب اجرای برجام حاصل از مذاکرات تهران و ۱+۵، توافق برای تغییر کاربری در سایت فردو به دست آمده است. در این بیانیه که روز گذشته انتشار یافت، با اشاره به سفر دو مقام ارشد شرکت روس اتم به ایران آمده است: «نیکلای اسپاسکی» معاون امور بین‌الملل شرکت روس اتم و «الکسی فرا پونتوف» معاون سازمان دولتی نظارت بر فناوری‌های روسیه در مذاکرات دوروزه خود با «علی‌اکبر صالحی» رئیس سازمان انرژی اتمی ایران و دیگر مقامات این سازمان مذاکرات لازم را انجام دادند.

بریده اخبار

- هیچ ایرانی در فهرست قربانیان حادثه تروریستی پاریس نیست/ایسنا
- مدیرکل آفریقای وزارت امور خارجه خبر داد: تعدادی از مقامات عالی‌رتبه برخی از کشورهای آفریقایی به‌منظور شرکت در سومین اجلاس سران مجمع کشورهای صادرکننده گاز که در تاریخ دوم آذرماه در تهران برگزار خواهد شد، به ایران سفر خواهندکرد/ایسنا